

DÉVA ÉS VIDÉKE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . 8 K
Félévre . . . . . 4 .
Negyedévre . . . . 2 .
Egyes szám ára 16 fillér
Megjelenik minden szombaton.
Kéziratok nem adatnak vissza

Főszerkesztő:

Dr. LAUFER ÁRPÁD.

Szerkesztőség:

Kossuth L. utca 12., hová a
lapszellemi részét illető min-
den közlemény intézendő
Kiadóhivatal:
Déva, Kossuth Lajos-u. 12.,
hová az előfizetések és hir-
detések küldendők.

Felelős szerkesztő:

KARDOS ÁRPÁD.

Nem alkalmi,

pillanatnyi föllángolások, hanem öröklött érzések. Történelmünkkel egyidősek s ez a történelem bizonyítja, hogy igazak, állandóak, megbízhatók.

Nincs a világnak még egy népe, mely olyan odaadó ragaszkodással, melegséggel, becsülettel tisztelné fejedelmét, mint a magyar. És ha akadnának irigyek, akik az öreg történelem tanításairól megfedkezni szeretnének, azokat véresen hazudolja meg a világháború a maga új tanúságaival, melyekben a magyar hűség, magyar vitézség, király- és honszeretet világraszóló bizonyosságot tett. A király pedig erről a bizonyosságról nem mások, nem közvetítők útján, hanem a legközvetlenebbül, a legszemélyesebben szerzett meggyőződést. Főlemelő tudat, mikor eddigi tényeiből is a bölcs megértés fénye sugárzik felénk.

Aki nemcsak másoktól várja a kötelességteljesítést, hanem abban maga is jó példával jár elől, aki nemcsak másokat serkent munkára, hanem abból derekasan kiveszi a részét, akinek van lelke hozzá, hogy szemtől-szembe álljon a küzdelemmel, aki szemtanuja hősi áldozatok nagyszerűségének és irtóztató tetemrehívásnak, az a keresője is az igazságnak. Fiatal, fogékony lélekről nem mosódhatnak el a tapasztalati tényeknek, megfigyeléseknek benyomásai s nekünk eggyel több okunk van, hogy igazi szeretettel vegyük körül szeretetreméltó ifjú királyunkat.

Ezeréztendő öreg koronánk, a mi aranyba, ékkövekbe foglalt történelmünk, kerül ma IV. Károly fejére. Az egész ország szíve-lelke szent ünnepben forr össze a vérzivataros őesztendő utolsó napján, mikor a nemzet a koronázás nagyszerű szimbolumával apostolává fogadja a fölséges Urat, kinek kezeibe helyezi el sorát. Megihleti lelkeinket a pillanat magasztossága, szíveinkben új fogadalmat tesz a törhetetlen alattvalói hűség, a vitam et sanguinem villamos szikrája ég a vérünkben s gyermeteg bizodalommal álljuk körül a trónt, ahonnan a múltért és jövőért való megbűnhődés után most már a víg jövődőt, egy százszorosán kiérdemelt új világ kiindulását várjuk.

S amíg mi ünnepet ülünk, forr, kavargó körülöttünk minden. A harcok gyilkos bizonyosságai fölött a vajudó békét takaró vastag köd mintha szakadozni akarna. Itt

is, ott is megjelenik egy-egy rés, de a következő percben ismét egybefoly a köd. Az embereken azonban erőt vesz lassanként a szuggesztió s közel érzik a békét, melyet — büszkén vallhatjuk — a mi királyunk ébresztett föl dermedtségéből.

Új mesgyénél állunk. Tulnan az elmúlt év látszik szomorú emlékeivel. Innen az új van érkezőben.

A szfinksz nem rejtelmesebb, átláthatatlanabb és kiismerhetetlenebb, mint az új esztendő, melynek szellemkeze ott van már a jövődő előszobájának kilincsen. S föl-pattan nemsokára előttünk a titokzatos ajtó, mely mögött vágyaink, reményeink a teljesebbé sejtik, végezetét az örvöngő pokolnak, a földült otthon megújítását, isteni nyugodalmával, békés munkásságával, szenvedéseink jóvátételével. Vajjon, mire végigjárjuk az ezerkilencszáztizenhete-dik év tizenkét termes szobáját, rátalálunk-e mindezekre? Vajjon elvégezte-e a kemény Végzet minden szörnyű munkáját, hogy helyet adjon végre a gyöngédebb, megértőbb Gondviselésnek? És a kínos bizonytalanságot nem fogják-e szerencsétlen kormányválságok fokozni, a végső eredménybe vetett hitet megingatni, felőrölni?

Bizzunk fölcent, apostoli királyunkban, aki a mi igaz javunkra, boldogulásunkra tett ma az Ur és a nemzet színe előtt szent esküvést.

Pató Pálék.

A nemzet nagy erőpróbájából még mindig kivehetik részüket, akik eddig az ötödik hadikölcsönre akármilyen okból nem jegyeztek vagy erejükhez mérten keveset jegyeztek.

A pénzügyminiszter ugyanis tudvalevően meghosszabbította a jegyzési idő hatánapját január 8-ikáig. Már most tehát nincs sem ürügy, sem kifogás, ami kibújó ajtót nyithatna tovább a késedelmezőknek. Eddig a Pató Pálék azt mondogatták: ej, majd ráérünk arra még. Mikor pedig a jegyzési idő hivatalosan megszabott utolsó napján, december 22-ikén is elmaradtak a jegyzési asztaltól, sajnálkoztak hogy elfelejtették, lemaradtak a vonatról s még nekik állt feljebb, hogy a pénzügyminiszter nagyon rövidre szabta az időt.

Hát most már nincs többé semmi kifogás. Pató Pál urak és Pató Pálné asszonyságok — előre! Ládafiába, wertheim-szekrénybe bele kell nyulni s állampapírokat kell venni az ötödik hadikölcsönből.

A legkisebb embernek példaadásai kényszeríték erre a Pató Pál-féle családokat. Földművesek, munkások, napszámosok, cselédek jegyeztek hadikölcsönt. Pató Pál nagyságos, méltóságos urék pedig kimaradjanak?

Félre tehát a kényelmeskedéssel, késedelmeskedéssel. Január 8-ikáig még jóvá lehet tenni minden mulasztást. Siessenek a ludasok, siessenek a Pató Pálék, mert ha még most is

lekésnek az utolsó vonatról, közneveltségre és szegényfára kerülhet a nevük. Patóék előre!

Akik azt hiszik, hogy elbujhatnak a homályban és soha nem fog napfényre kerülni, hogy mennyire nem teljesítették az állammal szemben tartozó kötelességüket, azok vegyék tudomásul, hogy milyen eréllyel folyik a felelősségrevonás a felsőbb hatóságok részéről.

A honvédelmi miniszter már felhívta jelentkezésre a hadseregszállítókat s akikről kiderül, hogy lanyhán vagy egyáltalán nem teljesítették kötelességüket, azokat kizárják a további szállításokból. A főispánok is egymásután szólítják fel a területükön levő pénzügyintézeteket — nálunk sem lesz az másként — hogy jelentsék be, kik és mennyit jegyeztek az ötödik hadikölcsönre. Ha akad a törvényhatóság területén valaki, aki elfelejtette, hogy e nehéz pillanatokban mivel tartozik a hazának, az bizonyára megérzi ennek jogos következményeit is. Szükségesnek véljük s bizonyára nem is marad el, hogy a fölmentett vagyonos honpolgárok hadikölcsönjegyzései is hatósági ellenőrzésben részesüljenek.

Előre hát Pató, előre Patóné — mert baj léssen!

Erdély közélémezése.

A háború produkálta viszonyok következtében minden országban a közélémezés kérdése ugrott az első helyre, háttérbe szorítva minden más problémát. A határok elzárása önmagára utalta a nemzeteket, a forgalom korlátozása és ellenségeink blokádpolitikája olyan szituációkat teremtett, amiről eddig sohasem voltak és amelyeknek baj nélkül való meguszása úgy vált lehetségessé, hogy szervezték a közélémezést. A véres frontok mögött mindenütt gazdasági csatateretek keletkeztek; akcióba léptek az árdrágítók, az élelmiszer elrejtők, az alkalmi kereskedők és más belső új háborus ellenségek is manipulációkkal megnehezítették, sőt veszélyeztették a polgárság megélhetését, úgy, hogy az illetékes köröknek radikális eszközökkel kellett utját vágni az árdrágítók további grasszálásának. — A rekvirálást és maximálási rendeleteket sok helyen a legszemérmellenebbül játszották ki, a kereskedők egy része egész egyszerűen eldugta készletét, hogy zugeladások után tisztesen és huszszorosán értékesítse a fontos élelmicikkeket, a vidéki birtokosok és a városi gazdagabb emberek a legképtelenebb helyekre rejtették el a rekvirálás alá eső árukat és így aztán természetes, hogy a hatóságok csak nagyon minimális eredményt tudnak elérni és felmutatni. A tartóhatatlan állapotok megszüntetésére alakult az Országos Közélémezési Hivatal, amelynek erőskezű elnöke, báró Kürthy Lajos hozzálatott rendet teremteni.

A közélémezési kérdésben Erdélynek — különösen a román háború óta — egész speciális helyzete van és éppen ezért tették Koós Mihály miniszteri tanácsost, a földművelésügyi minisztérium kolozsvári kirendeltségének agilis főnökét Erdély közélémezési diktátorának. Koós Mihály miniszteri tanácsos vette át Erdélyben báró Kürthy szerepét, az összes közélémezési kérdésekben ő intézkedik és éppen ezért közérdekűnek tartjuk leközölni egy kolozsvári lap-társunk nyomán alábbi nyilatkozatát:

— Erdély termése rendes körülmények között is kiegészítésre szorul. Az elmúlt évben nem volt jó termés, csak azon vármegyékben, amelyeket a román betörés legközvetlenebbül érintett. Így Háromszék és Brassó vármegyék-

ben volt gazdag termés, olyan, amilyen ezen vidéken már évek óta nem volt.

— Nehézségekkel jár a közellátás céljaira megszerezni az egyesek feleslegét. A polgárság egy része, különösen a vidéki birtokosok és a városi tehetősebb emberek, elrejtik a hatósági kiküldötték elől a készleteket és így megnehezítik az általános kiegészítés lehetőségét.

— A zugeladások rendjén elért tulmagas árak sokakat terményeik eltitkolására indítanak. Innen ered aztán az, hogy bizonyos primer fontosságú élelmiszerek néha eltűnnek, ami azonban nem azt jelenti, hogy nincs, hanem hogy a felvert árak következtében eldugott, vagy kerülő uton jelentékenyebben drágábban kerüljenek elő.

— A közellátás gyors és hiány nélküli lebonyolítását nagyon megnehezítik a szállítási viszonyok. A rekvirált vagy kiutalt cikkeket nem lehet olyan tempóban továbbítani, ahogyan arra szükség volna. Vannak egyes vonalak, ahol olyan nagy a torlódás, hogy a szállítás napokon keresztül lehetetlen. Ezzel az adott helyzettel számolni kell és az ebből eredő hiányokat nem szabad a közéletet intező körök rovására írni. Ilyen nehézségek mellett zökkenések nélkül a közéletet nem lehet látható.

— Örömmel tudhatom azonban a közönséggel, hogy megtörtént minden intézkedés arra nézve, hogy ellenségektől megtisztított területen a cséplési munkálatok befejeztessenek.

— Ismételt rekvirálással minden készlet feltárandó. E rekvirálás során a legszigorúbban büntetünk minden eltitkolást, mert senkinek sincs joga arra, hogy míg mások nélkülöznek és a legnagyobb zavarokkal küzdenek, addig egyesek terményeiket eldugják, avagy uzorás áron, az összesség rovására és megsínylésére értékesítsék.

— A legnagyobb takarékoság mellett megélhetünk. Ha ökonomikusan osztjuk be az életrendünket, akkor az ántánt kiéhezdetési taktikája teljesen csődöt mond. Senki sem győzedelmeskedhet rajtunk, senki se gázolhatja le ezt az országot, amely gazdag és erős, de ennek keresztülvitelére szükség van a legmészebbmenő támogatásra. A hatósági gazdálkodást minden vonalon előbbre kell segíteni és különösen az itt-ott visszatartott termények felkutatásánál kell a hatóság mellé állni. A rekvirálással az egész ország érdekét szolgáljuk és ezt az országos érdeket nem szabad egy pillanatra sem szem elől téveszteni. Erdély egyes helyein még tekintélyes mennyiségű készletek vannak elrejtve, amiket ki kell piszkálni rejtekhelyeiből, mert csak így biztosíthatjuk Erdély közellátását.

— Nagy segítség lesz ez évben a burgonya. A burgonyatermés abszolút mennyisége eddig kiment Erdélyből. Most visszatartottam, hogy legyen mivel pótolni a rossz tengeri termést és az elmaradt romániai behozatalt.

Koós Mihály miniszteri tanácsos, Erdély közéleti diktátorának megszívleendő nyilatkozatából kitűnik, hogy a hatóságok elkövetnek mindent az erdélyi közönség érdekében, de viszont a közönségnek se szabad megfélemlenie kötelességéről a hatósággal szemben. — Ha a polgárság minden téren respektálni fogja az intézkedéseket, ha segíti a hatósági megbízottakat és kiküldöttöket, ha feljeleníti a készletelrejtőket és az árdrágítókat, akkor itthon is éppen úgy legyőzzük ellenségeinket, mint a fronton.

Karácsonyfa-ünnepély a képzőbéli katonakórházban.

Német sebesültjeink karácsonyestéje.

Amikor még nem a szomszédságban dühöngött a háború, tanítóknak készülő diákok rajzolgattak benne.

Most nincs rajzterem formája. A végében hatalmas karácsonyfa, sűrű sötétzöld lomboztatán csupa csillogással, ragyogással, tündökléssel. Alatta nagy kosarakban almák mosolyognak, de akad kosár, melynek ölében friss kolbászkák kigyóznak sűrű vonalakban. Az ablakos fal mentén a belső sarokban hosszú asztal roskadozik ritka értékű fonott kalácsok,

sütemények kívánatos dombjai alatt. Egyik szélén apró rózsaszín papirzacskók, úgy mondják, cigarettákat rejtegetnek. Meglehet, mert közvetlen szomszédságukban egypár szörnyen tekintélyes, komolyképzű szivar doboz pöffeszkedik. Sőt egyiknek tetején — Uram ne vigy a kísértetbe! — künnrekedt szivarcsomók ingerkednek velünk.

A karácsonyfától jobbra-balra hölgyek, urak álló csoportban szoronganak. Sokan vannak. Az itt uralkodó sötét toalettszínből bájosan válik ki a karácsonyi angyal udvarhölgyeinek, szépséges, finom urilányoknak fehér ruhája. Gyönyörű gárda s kezeikből milyen kedves lesz a szeretetajándék!

Nó, de jöjjenek már sorra, akiket legelső helyen kellett volna említenünk, akikért ünneplő lelkek templomává alakult át a szerény rajzterem, jöjjenek a mi kedves, szeretetreméltó vendégeink. Ott ülnek a terem jobb felén. Elöl a finom, lekötölező modoru *Krieg* dr. főorvos, mellette a szimpatikus *Engelhart* dr. törzsorvos s a többi tiszték. Mögöttük tömött sorok. Mintegy kétszáz német, bajor sebesült vagy beteg katona, akik még visszamaradtak az ünnep előtt nagy sajnálatunkra eldirigált ezren felüli kórházi ápolból. Amint végig nézünk a becsületes, nyílt arcokon s látjuk őket csendesen üldögélni, mintha nem is ők lennének azok, kiknek sarka végigrugdosta a vonagló Oláhországot, kiknek acélökke halálos sebeket osztogatott a bestiának, kiknek léptei nyomán vér fakadt, perzselő tűz gyulladt s a pusztulás született.

A terem baloldalán hátul szerényen huzódnak meg a kórház derék harcosai, a nővérek, a vöröskeresztes ápolók és ápolónők. Isténem, milyen sokat köszönhet az emberiség ezeknek a csendes munkájú embereknek! Arcukon most is a szeretet sugárzik, melynek leghűségesebb szolgálói. Előttük minden helyet megtölt a szép számban megjelent hölgy közönség.

Zsufolásig a nagy terem, ami legjobban mutatja, hogy mennyire közel férköztek Déva közönségének szívéhez nagyszerű szövetségeseink. Jóval túl vagyunk már a négy órán, amikor kezdetét veszi az ünnepség.

Fölgülladnak a karácsonyfa gyertyái s megszólal a harmonium. Egyszerű hangjait nyomon követi a női és férfikar együttes karácsonyi éneke. Valami ódon német szentének. Egymásba karolnak a melódias hangok, buszszolozsma sir a teremben, szomorú hangulat esője verdesi a lelket, akaratlanul is ráborul a szemre a könny fátyola, nem látjuk már a csillogást, hanem sötét, sívár harc ereket, mindenfelé elmélyedt családokat árva asztalok körül nagy Németországban, idehaza, a közös gyász, a fekete karácsony... Jó, hogy nem tart soká a bánatos ének. *Engelhart* törzsorvos, utána *Krieg* főorvos és végül *Leitner* Mihály dr. dévai ügyvéd rövid, bensőséges meleg szavai hamarosan eloszlatják a komor megilletődöttséget. *Kriege* meghatottan ad kifejezést örömeinek, amiért ez a karácsony, melyet a béke első sugarai is bearanyoznak, szeretett magyar szövetségeseik lovagias vendégszeretetétől körülvéve tölthetik. Halásan köszöni a város polgárságának, polgármesterének előzékenységét. *Leitner* dr. határozott formás beszéddel bucsuzik a távozóban levő német katonáktól, kiket arra kér, hogy a messze idegenben a miénkhez hasonló szeretettel gondoljanak reánk. Élteti a német császárt.

Élesen, lelkesen csattan föl a háromszoros hurrá, mely *Leitner* dr. tüzes beszédét követi. Aztán *Seiger* Ella ismerteti német nyelven a népies bethlehem-i játékot, melyet dévai csángók mutattak be. Bár csak az ismertetésnél maradtunk volna s ne kellett volna végig kinlódni a játékot is. Nem az az egyszerű kedves kép volt ez, melynek naivságát a karácsony elnéző hangulatában jóindulatu érdeklődéssel szoktuk figyelni. Mesterkélttség, sőt durvaság hamisította meg a népiességet s valahogy úgy láttuk, hogy e szegény bethlehemeseket nagyon betanították arra, hogyan teygenek ki magukért. A kevés bájos részlet alig kárpótolhat a sok kivetnivalóért s nem titkoljuk, hogy valami restelkedésélett éreztünk, amiért ezel akartunk kedveskedni németeinknek. Ők azonban jóképet vágnak a dologhoz.

Megkönnyebbülten lélegzünk föl, mikor élénkebb ritmusu német karácsonyi ének csendül föl s a szent békeesség áhitata ragadja meg az a sziveinket. Talán-talán a száműzött földi Béke csakugyan hazatérőben van.

Amikor elhangzanak az ünnepi akkordok, megindulnak a katonasorok a karácsonyfa alá, ahol szépséges lányok, asszonyok bő kézzel osztják szét az angyallit. Van öröm. De a miénk még nagyobb. Hogy pillanatig ideleptünk egy kis családi melegséget, a barátságunk és a szeretetünk röpke percre feledtetni, pótolni tudta a távoli hajlék képét, ahol az asztal mellett a szent estén üres maradt egy hely. Az apa, talán a fiu, férj, testvér vagy jóbarát helye...

Ilyen volt a mi német katonáink karácsonyi ünnepéje, hála érte *Gerey* polgármester buzgósságának s a dévai közönség szeretetteljes gondosságának. Kedvesen emlékezünk rá s talán ők is, kik azóta messzi járnak. Mélyen bent az ellenséges országban.

Megszerettük őket, míg körünkben voltak. Nagyszerű emberek. Egyenesek, nyíltszívűek, barátságosak. Éppen nekünk valók. Nagyon hiányzanak. S nem hisszük, hogy míg mi igazi rokónérzéssel gondolunk reájuk, ők a muló ismeretség gyorsan halványuló emlékei közé szántak volna bennünket. Hanem, mint mikor egymásra talál két férfi, lélek lélekre bukkan s erőteljes kézfogásban téphetetlen barátság egybeforr. Szívükből mondották nekünk a kötelességes távozás bucsujánál: a mielőbbi viszontlátásra!

Megismertük egymást. És száz ankétnál, tanulmányánál, ismertető akciónál, diplomáciai megkülönböztetésnél többet ér ez a pár hét, mit ők közöttünk töltöttek. Eddig nem tudtak rólunk. Most keresni fogjuk egymást.

Olcsóbb lesz a patika.

Január elsején a magyarországi gyógyszer-tárakban lényegesen csökkenni fog a gyógyszer árak és az áresés a legtöbb gyógyszer-nél ötven százaléknál is nagyobb lesz, vagyis a gyógyszertárakban receptre előállított orvos-ságok a mai árak a feleért lesznek kaphatók. Ezt a változást az a megállapodás idézi elő, amelyet a magyar kormány nemrég kötött a német kormánnyal.

A múlt esztendő áprilisában hirtelen és óriási mértékben emelkedett azoknak a gyógyszereknek az ára, amelyek hozzánk Németországból érkeztek. Az áremelést a német kormány rendelte el, amely egyrészt így akarta javítani a márka arfolyamát, másrészt pedig a régi ár és az új ár közötti különbözetet a német hadvezetőség céljaira fordította. Az áremelés nem volt egyforma a Németországgal szövetséges államokban és a semleges országokban, mi mégis szerencsés helyzetben voltunk a semleges államokkal szemben, ahol az áremelés kétszer olyan nagy volt, mint nálunk.

A gyógyszereszek örülnek az árszállításnak, a magas árak ugyanis nagyon megcsappantották a forgalmat az orvosok is vigyáztak arra, hogy olcsóbb patikaszerkeket irjanak a betegeknek. Ez még nem szűjtotta volna a gyógyszer-tárakat annyira, mint az élelmiszerek beszerzésének a nehézsége. Sok élelmiszer egyúttal fontos gyógyszer is.

Van egy csomó gyógyszer, ami egészen kiment a forgalomból és egyáltalában semmi pénzért sem kapható. Ilyenek főként a gyermek-tápszerek. Nálunk sem a német készítményű Neslé, Kufeke, Infantine, sem a francia gyártmányú Pnosphatine nem kaphatók, aminek az oka az, hogy ezekben a készítményekben maláta van, amit azonban mindenütt rekviráltak. Tápszert szolgáló zablisztet sem lehet már beszerezni, a külföldi készítményeket hazai gyárak iparkodnak pótolni és a hazai cikkek sem maradnak a külföldiek mögött. Eltűnt a Kalodont is, ennek az az oka, hogy ebben a fogkrémben glicerin volt, a glicerint hadicélokra vették igénybe és így a fogkrémet nem tudják gyártani.

Nagyon megrágtak a gummiaruk, a gyermekcucli, ami azelőtt 30-40 fillérbe került, ma 3-4 koronán alul nem kapható, de még ez is hadigummiból van és egy-kettőre tönkre-

megy. Ámbár nem tartozik szorosan a gyógyszerárak üzletköréhez, de itt kell megemlíteni a pipere-szappanokat is. Ezeknek 4—500 százalékkal ment fel az árak. Kevesebb is fog belőlük.

Előfizetési felhívás.

A „DÉVA ÉS VIDÉKE“ január elsejével XXV. évfolyamába lép. Negyedszázad hosszú idő egy vidéki lap életében; küzködés, kemény munka követte ki a hátrahagyott pályát s ha visszatekintünk, nyugodt önérzettel mondhatjuk, hogy tevékenységünk a közélet szolgálatában hasznos volt. Közérdek, igazság volt mindenkor a vezérelvünk, az marad a jövőben is.

Ehhez a programhoz kérjük olvasóink megértő támogatását, amidőn előfizetésre hívjuk föl, s mondanunk sem kell, hogy a mostani nehéz viszonyok között feladatunkat csak úgy tölthetjük be, ha az egzisztenciális anyagi eszközöket rendelkezésünkre adják.

Minden óriási módon megdrágult, a mi előfizetési díjaink azonban a régié maradtak s így bizvást reméljük, hogy szerény kérésünk nem marad teljesítetlen.

A Déva és Vidéke
kiadóhivatala.

HIREK.

A koronázás ünneplése. BCU

Zászlódszben az egész város. Mindenütt ünnepi hangulat uralkodik. Kereskedések és hivatalok legnagyobb része zárva, mert hiszen kormányrendeleti intézkedés történt arra nézve, hogy december 30-ika a vasárnapal egyenlő elbírálás alá essék.

Valamennyi felekezet templomában istentiszteletet tartottak, melyekre körlevelekben hívták meg a hatóságokat, a helybeli főreáliskola pedig a városi színházban d. e. 11 órakor alkalmi ünnepélyt tartott, mely sikerrel zajlott le.

A megnyitó beszédet Szeles Henrik főreálisk. tanár tartotta lendületesen, gyönyörű csillogó tartalommal, áldást kérve az ifju uralkodóra. Majd felolvasta a királyi proklamációt is.

A nagyszerű megnyitó után, melyet lapunk jövő számában közölni fogunk, az iskola énekara szép összhanggal énekelte el Tarján Kristóf főreáliskola tanár vezénylete alatt a Királydalt.

A Diósi Főbusz mélyen átértett és rutinosan elszavalt Király himnusza után az ifjusági zenekar zongora négykezes és harmónium kísérettel osztatlan tetszés mellett adta elő a koronázási indulót Schneider József főreáliskola tanár vezetésével.

Majd Erdélyi Béla főreálisk. tanár nagy tudással összeállított, rendkívül érdekes és nagy sikerű alkalmi felolvasása után, Váradi Antalnak „A szent korona” című jelenete került színre. Az egyes alakokat Csuka Margit, Heller Ilonka, Schmidt Tihamér, Igna Miklós, Fülöp Jenő, Vincze László és Ehrlich Oszkár ügyesen személyesítették. A kis jelenet rendezőjének, Schneider József tanárnak dicséretére válik.

A kellemes orgonummal rendelkező Kiss

Józsefnek nagy sikerű szavalata és a Himnusz eléneklése után a színházat zsufolásig megtöltő közönség emelkedett hangulatban, melyet a nézőtér kisebb diákjainak fegyelmezetlensége kellemetlenül érintett, a dicső nap jelentőségét teljesen átérve és átértve osztott szét.

A főreáliskola az ünnepély tiszta jövedelmét a szegény tanulókat segélyező egyesület megalakítására fordítja.

— **Lapunk olvasóinak, munkatársainak boldog új esztendőt kívánunk!**

— **Aranygyapjas lovag — hunyadmegyei főúr.** Ritka kitüntetés érte a branyicskai hitbizomány urát. A király a koronázás alkalmából Jósika Samu bárónak, a főrendiház elnökének az aranygyapjas rendet adományozta.

— **Elismerés egy orsz. képviselőnek.** Farkas Pál dr. tart. tüzérfőhadnagy, a szászvárosi kerület képviselője a tölgyesi szorosban lefolyt nehéz harcokban teljesített tüzérségi megfigyeléseiért dandárparancsnokától külön elismerést kapott.

— **Esküvő.** Érchegyi Elek Tibor m. kir. 23. honvédszázados, ki a háboru kitörése előtt városunkban teljesített szolgálatot, f. hó 27-én Kolozsváron oltárhoz vezette makfalvi és vizapatini Dózsa Andreát, Dózsa Endre cs. és kir. kamarás, kolozsmegyei alispán leányát. Mint nászok szerepeltek a vőlegény részéről Henel Emil cs. és kir. altábornagy, a menyasszony részéről Balla Gyula miniszteri tanácsos és dr. Bod László meg neje Balla Nóra. A fiatalpárt a főtéri templomban Hirschler József prelatusplébános adta össze, a polgári házasságkötést Haller polgármester végezte. Esküvő után a Newyork éttermében nászlakoma volt.

— **Ujévi üdvözetek megváltása** címén Fekete Károly hátszegi főszolgabíró 10 koronát, Kardos Árpád vm. árvaszéki ülnök 5 koronát, Szentiványi Lajos vm. II. od főjegyző 10 koronát küldött a vakkatonák javára.

— **Halálozás.** Súlyos veszteség érte Rettegi Gyárfás dévai adótárnokot. Fia, kisbudaki és rettegi Rettegi Gyárfás dr. ügyvéd hosszas szenvedés után Déván f. hó 26-án 31 éves korában elhunyt. A megboldogult, míg erőt nem vett rajta a nehéz betegség, élénk részt vett Déva társadalmi életében, melynek szimpatikus tagja volt. Kora halála őszinte részvétet váltott ki mindenfelé. Kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése f. hó 28-án ment végbe impozáns módon megnyilvánult részvét mellett. Özv. Lönhart Nándorné szül. Konka Róza, Frohnmeyer-Viktor boicai gyógyszerész anyósa f. hó 27-én 72 éves korában Boicán meghalt. Elhunytat nagyszámu rokonság gyászolja. — **Walter Lipót** dévai polgárt súlyos csapással látogatta meg a sors. Hat éves Lipót nevű fiacskája f. hó 24-én hirtelen meghalt. Kedden temették el.

— **Menekültek karácsonya.** Az aradvármegyei menekült telepeken meleg szeretettel emlékeztek meg karácsony ünnepéről a még itt tartózkodó **szilvölgyi** menekültek, akik számára dr. Horváth Dezső hunyadvármegyei s. tanfelügyelő a menekült tanerők és a helyi tényezők bevonásával karácsonyfá ünnepet rendeztetett. A pompásan feldíszített karácsonyfák alatt százával voltak felhalmozva a finom kalácsok, sütemények, édességek, ruhaneműek, könyvek, a melyeket a menekültek mohó örömmel fogadtak. A gyermekek karácsonyi éneket és verseket adtak elő s hálás szívvel mondtak köszönetet dr. Baross Ferenc Aradvármegye főispánjának, dr. Horváth Dezső s. tanfelügyelőnek, a községi előljárásnak s a menekült tanítóknak, mint a kiknek szerető gondoskodása a messze idegenben is boldoggá tette számukra a szeretet napját. A legnagyobb szabásu volt az **ujszentannai** karácsonyfá ünnep, a melyen vagy 2000 menekülten kívül a község egész intelligenciája is részt vett. Itt dr. Horváth Dezső szép beszéd kíséretében

szétosztotta azt az 500 kor. karácsonyi jutalmat (hozzáadva Szabó Béla polg. isk. igazgató 20 kor. adományát) a melyet a „Központ” című lap adományából Aradvármegye főispánja juttatott kezébe. Vass Dezső Ujszentanna község főjegyzője, aki nevével együtt a tömérdek szeretetadomány körül rendkívül buzgóságot fejtett ki, a község nevében ünnepélyes ígéretet tett, hogy a község közönsége és előljárársága a jövőben is mindent el fog követni, hogy a menekültek humánus elbánásban részesüljenek s magukat jól érezzék. — **Ószentannán** hasonlóképpen 500 kor. jutalmat osztott ki dr. Horváth Dezső, míg Eleken és Pécskán az illető főszolgabírák osztották ki a jutalmakat, ugyancsak a Központ című lap adományából. — **Ószentannán Tóty Zoltánné, Erdőhegyen** a Vörös-Kereszt vezetőségével Uj János kir. tanácsos — **Simándon Theisz Irma** buzgalkodtak a szeretet adományok gyűjtése, rendezése és kiosztása körül, a mely munkából a menekült tanerők is derekasan kivették a részüket. A menekült gyermekek hálás szívvel fognak visszaemlékezni az idegenben eltöltött boldog karácsonyra. Dr. Horváth Dezsőt, aki zongoraművészetét is a menekültek érdekében gyümölcsöztette, ujszentannai tisztelői aranyszalagos ezüst koszorúval lepték meg.

— **Vak katonáknak.** Buday István szántóhalmi körjegyző a háboru szerencsétlen áldozatainak, a vak katonáknak 51 kor. 69 fillért gyűjtött, ezenkívül ugyan erre a célra hadikölcsönkötvény kamatai fejében 39 koronát engedett át. A nemes érzésű körjegyzőnek a beküldött összegekért, melyeket rendeltetési helyükre juttatunk, hálás köszönetünket fejezzük ki.

— **Petroleum helyett benzin.** Nagy örömtől volt hangos f. hó 29-én a dévai közlekedési ügyosztály. Megérkezett az értesítés arról, hogy itt van az a 15 hordó petroleum, amit a község olyan régóta vár részint türelemmel, részint türelmetlenül, de kétségtelenül hiába. Fel is boncolták rögtön a kecses hordókat azzal az elhatározással, hogy a nagy esetet fáklyás menettel fogják megünnepeltetni a gyakorlótéren, de a sötét végzet keresztelte az ünnepelni óhajtok széles örömet. Kiderült ugyanis, hogy a petróleumnak jelzett anyag a dévai állomásra való érkezéséig — Isten tudja, micsoda kiszámíthatatlan vegyi processzusok révén — benzinné alakult át. A petróleumszomjas község, pedig kénytelen továbbra is várni arra a boldog időre, amikor majd benzinrendelés folytán meg fog érkezni a — petroleum.

— **Hunyadvármegye alispánja az árdragítás ellen.** Csulay h. alispán valamennyi főszolgabírónak, polgármesternek, rendőrkapitánynak és községi előljárásnak a következő fontos rendeletet adta ki: Tudomásomra jutott, hogy egyes kapzsi kereskedők a petroleum, só és egyéb közszükségleti cikk hiányát arra használják fel, hogy a vevőközönséget kiuzsorázzák s elrejtett készleteiket a megengedett árnál sokkal magasabb éron értékesítik. Minthogy ezen eljárás mig egyrészt kormányrendeletbe ütközik, tehát kihágást képez, másrészt meg az amugy is nehézségekkel küzdő vevőközönséget kiuzsorázza, felhívom az összes járási, városi és községi hatóságokat, hogy az árdragításra vonatkozó kormányrendeleteket ismételtén s gyakoribb időközökben tegyék közhírré, az egyes kereskedők eljárását kísérik éber figyelemmel s ha úgy a fogyasztók, mint a kereskedők részéről visszaélést tapasztalnak, az illetékes rendőri büntető bíróságnak azonnal teygenek jelentést. A rendőri büntető bírákat pedig *utasítom, hogy ilyen esetekben ki-mélelet és enyhítő körülményeket nem ismerve, elrettentő példaadásként ítélkezzenek a leg-szigorubban.*

Adakozzunk, gyűjtsünk a háboruban megvakult katonák javára. Lapunk az adományokat készségesen közvetíti.

Kinda S. Készít elegáns öltönyöket

uri szabósága

150-6

DÉVA, Orient-épület.

legjobb szövetekből,

valamint katonai egyenruhákat. — Raktáron mindenféle szövet és katonai cikkek.

— **A polgári leányiskola megnyitása** elől most már az utolsó akadály is elhárult azzal, hogy a német katonák eltávoztak s üres maradt az épület. A tanfelügyelőség, értesülésünk szerint, távirati előterjesztéssel fordult a közoktatásügyi miniszterhez s kérte a tanerők visszarendelését. A miniszter válasza még késsik, de kétségtelen, hogy az óhajtott intézkedések megtörténnek s így a szülők öröme január első felében okvetlen megnyílik a már nagyon hiányzó iskola.

— **Ujra sorozzák a 18—24 éveseket.** A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy az 1892. évi január hó 1. és 1898. december 31. közt születettek, akiket az eddigi szemléken alkalmatlannak találtak, vagy bevonultak, de később a tényleges szolgálatból elbocsátottak őket, valamint az 1865—1898. évek között született népfelkelésre kötelezettek, akik szemlékötelezettségüknek eddig nem tettek eleget, összeírás végett haladéktalanul jelentkezzenek az illetékes hatóságnál. Az 1892—1898. születésű felmentettek, rokkantak, orvosok és volt tisztok is kötelesek 24 óra alatt kitölteni népfelkelési igazolványi lapjukat. Mindezeknek a népfelkelésre kötelezetteknek a pótszemléje 1917. jan. 8 és 20 között lesz.

— **A hadikárok összeírása.** A kormány rendeletet adott ki az oláh betörés következtében beállott károsodások összeírására. A rendelet meghatározza azokat a közigazgatási területeket, melyeknek károsultjai megterítésre igényt tarthatnak. Ami megyénkben öt járást és 3 várost jelöl ki a kormány ilyenekként. Ezek: a petrozsényi, puji, hátszegi, vajdahunyadi és szászvárosi járások, továbbá Hátszeg, Vajdahunyad és Szászváros városok. A kárfelvetelt a polgármesternél, illetve a községi előljárásnál kell kérni s alapja lehet a hadműveletekkel és az ellenséges betöréssel kapcsolatos tűzvész, lopás, rablás, rombolás következtében vagy menekülés közben elveszett, elhagyott ingók révén előállott kár, akár az ellenség, akár szövetségeseink vagy saját haderőnk okozta azt. A bejelentés alapján, melynek valótlanságát szigorú büntetéssel torolják meg, az e célra szervezett bizottságok összeírják, megvizsgálják s megállapítják a károkat.

— **Háborus szarkák.** Egyed Mari 20 éves hajadon, Konda Ferenc 57 éves agglégény volt, mikor a sors egybekapcsolta őket valamelyik korhadt fűzfa alatt. S ha még ezzel megelégedtek volna. Nem. A telhetetlenség kapzsi marokkal nyult ki lelkeikből s a sorstól többet követeltek a fenttiszelt kapcsolatnál. A sors pedig kedvezett. Elhozta az ellenséges betörést, hatóságilag kiűrtette Hátszeg városát s arról is gondoskodott, hogy Jakab Vilmos kereskedő üzletének hátrahagyásával elmeneküljön. Ez kellett Egyed Máriának és kapcsolt részének, Konda Ferencnek. Mint a novellákban mondják: az üzletet feltörni és árucikkein jótékony eret vágni — egy pillanat műve volt. A törvényszék az ujjaita kirurgusokra ráhuzta a vizes lepedőt és 6—6 hónapi börtönnel kedveskedett nekik. A kir. tábla ebben semmi kifogásolni valót nem talált.

— **A záróra korlátozás,** melyet már jeleztünk, január 2-án érvénybelép. A kiadott kormányrendelet a vendéglők, korcsmák, italmérő helyiségek és hasonló üzletek, színházak, mulatóhelyek, kávéházak záróját a vidéken 11 órában állapította meg; ugyanezek reggel 5 óra előtt nem is nyitható ki. A rendelet a kereskedések záróját is megszabja. Ezeket január, febr. hónapokban esti 7 órától reggel 1/2 8-ig, március és április hónapokban este 7-től reggel 1/2 7-ig zárva kell tartani. A tulajdonosok élelmi vagy egyedárusági cikkeket árusító üzleteknél az első két hónapban a zárás 1/2 órával később, a nyitás 1/2 órával hamarabb, míg a két utóbbi hónapban a zárás ugyancsak 1/2 órával később, a nyitás pedig egy egész órával hamarabb történhetik.

— **A felbujtók bűnhődése.** Még az oláh háboru előtt, május havában történt Petrozsényben. Két legényke játékközben összeszólalkozott, mire az erősebbik, *Dregenyesz* Andrej alaposan elkefélte zsenge barátját. Ezt kegyetlenül bántotta a rajta esett sérelem s elpanaszolta a dolgot két síheder pajtásának, *Totoj* Jánosnak és *Denyirla* Dánielnek, akik antánt-módra felbuztatták a zsenget, hogy álljon bosszút az erősen, majd ők segítenek.

Municipióról is gondoskodtak s egy hatalmas husáng képében a kezébe nyomták a harcra tüzelt legénykének. Jó tanácsban sem volt hiány s ezekből megtanulta, hogy lesbe kell állani, amikor pedig az ellenség elvonult előtte, hátulról teljes offenzívával egynehányszor főbe kell kolintania Andrej urfit, aztán minden rendben lesz. A haditerv fényesen bevált s a győzelem annyira teljes volt, hogy Andrej barátunk a két ütéstől még mukkani is elfelejtett, másnap pedig egyszerűen hátat fordított ennek az árnyékvilágnak, ahol ilyen gorombák még a fiatalok is. A dévai törvényszék nem nyugodott bele az elintézésnek ilyen módjába s a gyilkostól elkülönítetten a felbujtó 2 jómadarat 1—1 évi börtönre hívta meg. A meghívást a tábla is helybenhagyta.

— **Az Oláhországban zsákmányolt élelmiszerek felosztása.** A középponti hatalmak, mint tudjuk, Oláhországban nagy mennyiségű gabonát, lisztet, olajat, szeszt, petroléumot zsákmányoltak. Ezeket a győztes országok között olyan arányban osztják fel, amilyenben egyes államok a különféle cikkekre rászorultak. Magyarországra a zsákmányolt árukat a Hadi-termény rt., Ausztriába a Kriegsgetreide-Gesellschaft, Németországra a Zentral-Einkaufs-Gesellschaft fogja bevinni. A felosztás arányáról és behozatal módjairól Béc-ben tanácskozások folynak, melyekbe a behozatalt foganatosító társaságok képviselőit is bevonták.

— **Méhner-féle legjobb kiadásu, 1917. évi különféle naptárak** már megérkeztek és kaphatók Laufer Vilmos könyv- és papírkereskedésében Déván.

Laptulajdonos és kiadó: LAUFER VILMOS.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal: 35.

Egy 3 szoba, előszoba és mellék-helyiségekből álló lakás azonnalra kiadó.

Értekezhetni *Dr. László Lázár* ügyvédnél Déva. (Petőfi-utca és Deák Ferenc-utca sarok.) 170 2—3

Kiadó lakás! 169 2 3

Déván, a Hunyadi út 9. szám alatt levő házban **5 szoba, 2 konyha, 1 kamra, pince, padlás** és **mellék-helyiségekből álló lakás** (esetleg 2 lakásnak is felosztható) **azonnal kiadó.** — Értekezhetni *Klein Lipót* lisztkereskedésében.

Egy 3 szoba, kamara és többi mellék-helyiségekből álló lakás és üzlethelyiség együtt, esetleg külön-külön is **azonnal kiadó.**

Értekezhetni: Özv. *Salamon József* nével, Vasút-utca 2. sz. 168 2—3

Két jóházból való fiu **tanulóul felvétetik** lapunk kiadóhivatalában.

Az Ötvös-tér és Szük-utca közt elterülő telek, a Szük u. 10. sz. ház, a Deák Ferenc u. 8. sz. ház, egy szőlő a várhegy mellett s egy az Isztina-patak mentén, lehetőleg együtt s egyszerre eladó. Közlebbit Szük u. 11. sz. házban s a tulajdonossal lev. lapon (*Ferenczi Gyula* tanár, Esztergom, Deák Ferenc u. 5. sz.) 172 1—1

Körjegyzői irodába keresek férfi vagy női irnokot. Fizetés megállapodás szerint. Gyakorlattal bírók előnyben részesülnek.

171 1—2

Puji körjegyző.

Kiadó lakás szép és kényelmes, a Deák Ferenc-utca 11/a. Ugyanitt egy csinosan **butorított szoba** villany berendezéssel. Bővebet a kiadóhivatal. 173 1—1

Vágott tűzifa eladás!

Van szerencsém a n. é. vevőközönység szives tudomására hozni, hogy sikerült nagyobb mennyiségű

száraz tűzifát

szerezni, melyet felaprítva fogok forgalomba hozni. **Ara métermázsánként 8 korona.** Házhoz szállítva métermázsánként 60 fillérrel drágább. Ugyanott kőszén is kapható. Megrendelhető:

Schwarz Náthán,

közvetítési irodájában, Déva (Hungaria-vendéglő) 139 — 8 és

Breier Adolf

kereskedő udvarában Déván, a Hunyadi-úton.

A világháboru

minden mozzanatáról

bő,

eredeti,

megbízható,

kimerítő

értesülésekkel, térképekkel, magyarázatokkal szolgál az

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

olvasóinak.

Előfizetési árak:

Egy hónapra K 3.30 Félévre . . K 19.—
Negyedévre K 9.50 Egész évre K 38.—

Megrendelő cím:

AZ UJSÁG KIADÓHIVATALA

Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. szám.

Mindenféle

fényképészeti cikkek

legjobb gyártmányu

fényképező gépek

kaphatók

LAUFER VILMOS

könyv- és papírkereskedése, fényképészeti cikkek gyári raktárában Déván.